

ЯмэфэкIкIэ афэгущылагъэх

Илъэс къэс мэкъуогъум иящэнэрэ тхьаумафэ медицинэм илофшIэ и Мафэу хагъэунэфыкIы. Ащ фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэлукIэ Мыекьуапэ тыгуасэ щыкIуагъ. Iзэн сэнэхъатыр кызылэкIэзыгъэхьагъэхэм къафэгущылагъэх АР-м и Лышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгеим псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу Мэрэтыкьо Рустем, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, нэмыкIхэри.

Гуфэбэныгъэ зыхэлъ гущылэхэмкIэ Адыгеим и Лышхъэ кызырэгъуогъэхэм закыфигъэзагъ. Медицинэм илофшIэхэм зэрэхъэрэ Iофыр зэрэмыпсынкIэр, ахэм IэпIэсэныгъэу ахэлъым цыфым ищылэ-ныгъи ипсауныгъи зэряпхыгъэр ТхьакIу-

шынэ Аслъан кыыхигъэщыгъ. Джащ фэдэу, мы аужырэ илъэсхэм сымэджджэхэм ягъэцэкIэжынкIэ, фельдшер-мамыку пунктхэм яшIынкIэ Iофыгъоу зэшIуахы-гъэхэм ягугъу кышIыгъ.

(ИкIэух я 2-рэ н. ит).

Мэкъуогъум и 12-р — Урысыем и Маф

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Тичыплэгъу лъапIэхэр!

Къэралыгъо мэфэкI шхъалэм — Урысыем и Мафэ фэшI тыгу кыддэлэу тышIуфэгущыло!

Мы мафэм, 1990-рэ илъэсым, Урысые Федерацием икъэралыгъо суверенитет ехыплэгъэ Декларацием кIэтхэгъагъэх. Хэбзэгъэуцугъэр зылъэпсэ, цыфхэм яшхъафитныгъэ тегъэпсыхъэгъэ къэралыгъом ихэхъоныгъэкIэ чэзыукIэу ар хъугъэ.

Илъэсэу блэкIыгъэхэм къакIоцI, тихэгъэгу гъогу мыпсынкIэ кыкIугъэми, дунаим шхъэкIафэу кышыфашIырэм хэхъуагъ, общественнэ-политикэ зыпкъ-

итыныгъэр нахъ пытэ хъугъэ, цыфхэм ящылэкIэ зыкышIэтыгъ.

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэрэм ти Хэгъэгущоу Урысые Федерациер джыри нахъ зэтэгъэпсыхъэгъэ къэралыгъо лъэш зэрэхъущтым акIуачIэ зэрэфагъэлэжъэщтым тицыхъэ телъ!

Тичыплэгъу лъапIэхэр, экIэми тышIуфэлъало псауныгъэ пытэ, насып шъуилэнэу, дунаир мамырэу, шъуигухэлъ дахэхэр кыжыудэхъухэу шъупсэунэу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Мэкъуогъум и 15-р — медицинэ IофшIэм и Маф

Адыгэ Республикэм имедицинэ IофшIэхэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым фэшI тышIуфэгущыло!

Врач сэнэхъатыр обществэм анахъэу ыгъэлаплэхэрэм сыдигъокIи ащыщ. Цыфхэм япсауныгъэрэ ящылэныгъэрэ фэлэжъэнхэу кыхэзыхыгъэхэм шIэныгъэ куумрэ IэпIэсэныгъэшхомрэ адакIоу, гукIэгъуи, цыфыгъи ахэлъын фае.

Адыгеим имедицинэ IофшIэхэм мыпшъыжъэу Iоф зэрашIэрэм ишIуагъэкIэ псауныгъэм икъэухъумэныкIэ тиреспубликэ технологиякIэхэр непэ щагъэфедэх, шэпхъэ лъагэхэм атэтэу медицинэ фэлэ-фашIэхэр агъэцэкIэх. Къэралыгъо хабзэм икъулыкIухэм, тиреспубликэ имедицинэ IофшIэхэр кIэщакIо зыфэхъурэ Iофтхьабзэхэм ады-

рагъаштэзэ, псауныгъэм икъэухъумэн шIуагъэ кытэу зэхэщэгъэным, медицинэ фэлэ-фашIэхэр нахышIоу гъэцэкIэгъэнхэм акIуачIэ рахыплIэ.

Адыгеим имедицинэ IофшIэхэм тапэ-кIи япшъэрыл дэгъоу зэрагъэцэкIэщтым, тичыплэгъухэм ягъашIэ нахъ кIыхъэ хъуным, япсауныгъэ къэухъумэгъэным яшъыпкъэу зэрэфэлэжъэщтхэм тицыхъэ телъ.

Ныбджэгъу лъапIэхэр, псауныгъэ пытэ, насып, щылэкIэ-псэукIэ дэгъу шъуилэнхэу, шъузыпыл Iофым гъэхъэагъэхэр щышIушIынхэу тышIуфэлъало!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

ТекIоныгъэр кыдэзыхыгъэхэр агъэшIуагъэх

Тыгуасэ «2014-рэ илъэсым икIэлэегъэджэ анахъ дэгъу» зыфилорэ зэнэкъокъум текIоныгъэр кыщыдэзы-хыгъэхэр Правительствэр зычIэт Унэм щагъэшIуагъэх. АР-м и Лышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан ахэм къафэгущылагъ ыкIи диплом-хэмрэ шIухъафтынхэмрэ аритыжыгъэх.

— Непэ текIоныгъэр зы нэбгырэп кыдэзыхыгъэр, шъуисэнэхъат шъугуи шъупси хэлъэу зэрэжыгъэцэкIэрэмкIэ экIэми ар къэшIулэжыгъ, — кышIуагъ ащ ипсалъэ. — КIэлэегъэджэм икIын Iахъ зыхимылъхъагъэ, илофшIэн зынэмысыгъэ цыф щылэп Iломи ухэукощтэп. Къэралыгъом, обществэм янеушIырэ мафэ бэкIэ шъо шъулэ илъ, гугъэплэ инхэр кышъопхыгъэх. Арышъ, ар къэбгъэшъыпкъэжышъумэ текIоныгъэшху.

Нэужым ар гъэсэныгъэм исистемэ хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным фэгъэпсыгъэу республикэм щызэшIуахыхэрэм, хэхъоныгъэу щылэхэм кIэкIэу къатегушылагъ. Мыщ дэжыым лъэхъаным диштэу зэтэгъэпсыхъэгъэ еджэпIищ зэрагъэуцугъэр кышIыхыгъэщыгъ, ау ар гъэхъэгъэшхоу зэрамылътэрэм, джыри шыкIагъэхэр зэралэгъухэрэм, ахэм ядэгъэзыжынын ууж зэритхэм къакигъэтхыгъ. УФ-м и Президент блэкIыгъэ илъэсым ижъоныгъокIэ мазэ унашъоу кышIыгъэхэр агъэцэкIэхэзэ, кIэлэегъэджэхэм ялэжъапкIэ кызырэлэтыгъэри, тапэки ащ

аналэ зэрэтырагъэтыщтыри кылуагъ.

Зэнэкъокъум текIоныгъэр кышIыды-хыгъэу ар къэзыушыхъатырэ дипломыр, ахъшэ шIухъафтынэу сомэ мин 50-р ыкIи «Хрустальнэ пеликаныр» ритыжыгъэх Мыекьуапэ игурыт еджа-плэу N 8-м урысыбзэмрэ литератур-рэмрэкIэ икIэлэегъэджэу Анета Литвиновам. Джащ фэдэу зэнэкъокъум илауреат хъугъэхэу дипломхэмрэ ахъшэ шIухъафтынэу сомэ мин 20 зырызэр аритыжыгъэх Шэуджэн районым иеджа-плэу N 3-м адыгабзэмрэ литератур-рэмрэкIэ икIэлэегъэджэу Къэгъэзэжъ Сарет, Джэджэ районым игурыт еджа-плэу N 1-м тарихымырэ общественна-ниемрэкIэ щезыгъэджэхэрэ Ирина Геворкян, Мыекьуапэ илищэу N 35-м а предмет дэдэхэмкIэ икIэлэегъэджэу Карина Варельджан ыкIи Тэхъутэмы-кьое районым игурыт еджаплэу N 2-м литературэмкIэ икIэлэегъэджэу, дирек-торым игуадзэу Бэла Косырихином.

Нэужым зэнэкъокъум текIоныгъэр кышIыдэзыхыгъэхэм къафэгущылагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ министрэу Хъуажэ Аминэт ыкIи Адыгэ Респуб-ликэ ипрофсоюзхэм я Федерацие ипа-щэу Устэ Руслъан. Пстэумэ ауж «Хру-стальнэ пеликаныр» къэзыхыгъэ Анета Литвиновам гъэсэныгъэм исистемэ хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным лъэшэу аналэ зэрэтетым ыкIи кIэлэегъэджэхэм ялоф-шIагъэ ащ фэдэу илъэс къэс кызыр-рэхагъэщырэм афэшI республикэм ипаци, гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ Министерствэми «тхашъуегъэпсэу» къа-рылуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Унашъохэм ягъэцэкӀэн тегушылагъэх

Шьолъырхэм социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэхэр ашы-ным фэорышэшт унашъохэу Урысые Федерацием и Президент кыдигъэкӀыгъэхэр Адыгеим зэрэщагъэцакӀэрэм зыщытегушы-лагъэхэ зэхэсыгъоу тыгъуасэ шылагъэр зэрищагъ Адыгэ Рес-публикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Муратэ.

Лофыгъо шъхьалэу къэзэрэ-угъоигъэхэр зытегушылагъэхэр УФ-м и Президент жьоныгъуа-кӀэм кыдигъэкӀыгъэ унашъоу «Къэралыгъо социальнэ поли-тикер гъэцэкӀэгъэным фэгъэхы-гъэ лофтхьабзэхэр» зыфиорэр Адыгеим зэрэщагъэцакӀэрэр ары. Мыщ епхыгъэу къэгущылагъ АР-м лофшӀэнымкӀэ ыкӀи социальнэ хэхъоныгъэмкӀэ иминистрэ иапэ-рэ гуадзэу Татьяна Самонинар. Ащ къызэриуагъэмкӀэ, УФ-м и Президент кыгъэуцугъэ пшъэ-рылхэр зэшлохыгъэнымкӀэ анахъ шъхьалэу шытыр бюджетым епхыгъэу лоф зышӀэхэрэм ялэжъапкӀэ къэлэтыгъэныр ары. 2014-рэ илъэсым иапэрэ мэ-зищ пштэмэ, мы купым кыхи-убытэхэрэм гурытымкӀэ ялэ-жъапкӀэ сомэ мин 19,2-м рес-публикэм шыкӀэхьагъ. Мы илъэ-сымкӀэ гухэлъэу шыӀэр а къэгъэ-лэгъэныр сомэ 22050-м нэгъэ-сыгъэныр ары. ГушыӀэм пае, врачхэм гурытымкӀэ лэжъапкӀэу къахьырэр сомэ мин 26,5-рэ фэдиз мэхъу, ащкӀэ гухэлъэу шыӀагъэм проценти 7-кӀэ кы-рагъэхьугъ. Ащ даклоу гъэс-ныгъэм, культурэм илофышӀэхэм ягурыт лэжъапкӀэ гухэлъэу шыӀэхэр республикэм имуници-пальнэ образованиехэм ащышхэм агъэцэкӀагъэп.

— Планыр зымыгъэцэкӀагъэ-хэм альэныкъокӀэ уплъэкӀунхэр зэхэщэгъэнхэ, ащ лъапсэу фэхъу-гъэр зэхэфыгъэн ыкӀи лажъэ зилэхэм пшъэдэкӀыжъ ягъэхы-гъэн фае, — кыӀуагъ Къумпыл Мурат. — УФ-м и Президент кызэригъэнэфагъэу, бюджетым епхыгъэу лоф зышӀэхэрэм ягу-рыт лэжъапкӀэ гухэлъэу шыӀэ

къэгъэлъэгъонхэм акӀэгъэхъэгъэ-ныр типшъэрылхъ шъхьал. Цыф-хэр кызэрэтщыгугъыхэрэр къэ-дгъэщыпкъэжъыным, ащкӀэ ти-лофшӀэн нахъ дгъэлъэшыным тыналэ атедгъэтын фае. Джа-щыгъум итхъухьагъэр зэкӀэ кыддэхъушт.

Нэужым мы лофыгъомкӀэ гумэкӀыгъо зилэ муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилэ къэлэ ыкӀи район администрациехэм япашэхэр къэгущылагъэх, шыкӀагъэхэр дагъэзыжъынымкӀэ непэ лоф зыдашӀэрэ лъэныкъохэм къащы-уцугъэх. ЗэкӀэми зэдырагъаш-тэу къаӀагъэр зы — УФ-м и Президент жьоныгъуакӀэм кы-дигъэкӀыгъэ унашъохэр шӀокӀ имыӀэу агъэцэкӀэщтых, бэ тырамыгъашӀэу якъэгъэлъэгъонхэр зэкӀагъэхьажъыщтых.

Къэралыгъом ипащэ кыдигъэ-кӀыгъэ унашъохэм мэхъанэшхо ащызиӀэ лъэныкъохэм ащыщ сэкъатныгъэ зилэ цыфхэм лофшӀа-плэхэр ягъэгъотыгъэныр, мыхэм яфӀо-фашӀэхэр зэрифэшъуашӀэу гъэцэкӀэгъэныр. Мы купым кы-хиубытэрэ нэбгырэ мини 8 фэдиз Адыгеим шӀэпсэу, ахэм ащышӀэу процент 40-р ары лоф зышӀэхэрэр. 2013-рэ илъэсыр пштэмэ, республикэм ит пред-приятие, организации 37-мэ зэзэгъыныгъэу адашыгъэхэм яшӀуагъэкӀэ, сэкъатныгъэ зилэ нэбгырэ 44-мэ лофшӀаплэ арагъэ-гъотыгъ. Илъэсэу тызыхэтым, жьоныгъуакӀэм и 1-м ехъулӀэу ахэм джыри нэбгыри 7 къа-хэхъуагъ. Мы пшъэрылхэр зэ-шлохыгъэ хъуным тапӀэки рес-публикэр зэрэпылхыщтыр Т. Самонинам кыӀуагъ.

— Сэкъатныгъэ зилэ цыфхэр

социальнэу къэтыухъумэнхэм, ящыкӀэгъэ лӀпылӀэгур ядгъэгъо-тыным тишъыпкъэу лоф дэтшӀэн фае. Мыщ дэжъым кыххэзгъэ-щынэу сыфай мыхэм лофшӀэплэ чыплэ къафызӀэузыыхэрэм агъэ-кӀодыгъэ ахъщэм шыщ респу-бликэм зэрафызӀэкигъэкожъырэр, — кыӀуагъ Къумпыл Мурат.

Цыфхэм ясоциальнэ фӀо-фашӀэхэр гъэцэкӀэгъэнхэмкӀэ мэхъанэшхо зилэ лъэныкъуабэ кызӀэлъызыубытыр гупчэу (МФЦ) Мыекъуапэ дэтым, мыщ икьутамэхэу республикэм ичылӀэ зэфэшъхьафхэм къащызӀуа-хыгъэхэм япшъэрылхэр зэрэ-зэшӀуахьрэм зэхэсыгъом хэлэ-жъагъэхэр тегушылагъэх. Т.Са-монинам кызэриуагъэмкӀэ, 2014-рэ илъэсым кыкӀоцӀ «зы шъхьаныгъупчъэкӀэ» заджэхэрэ системэм иамалхэр респу-бликэм шыпсӀэхэрэм япроцент 40-м кызфагъэфедэн алъэкӀынэу гъэ-псыгъэн фае. Джырэ уахътэм ехъулӀэу мы гупчэм, ащ икьу-тамэхэм нэбгырэ мин 32,7-м ехъу къаӀолагъ, ахэм яфӀо-фэшӀэ мин 40 фэдиз афагъэцэкӀагъ.

— Цыфым кьулыкӀу пчъагъэ кызэпимыкӀухъу, администра-тивнэ пӀэрохъухэм ямыуалӀэу, зы чылӀэм ифӀо-фашӀэхэр шы-фагъэцэкӀэщтых, ащ мэхъанэшхо иӀ. Джащ фэдэу ар иунэ исэу, электроннэ зӀпхыныгъэм иамал-хэр кызфигъэфедэзэ зыгъэгу-мэкӀырэ лофыгъор зэшӀуихын ылъэкӀышт. Ащ шӀуагъэу кы-тырэр зэкӀэми агурьдгъэлоным тыналэ тедгъэтын фае, — кы-хыгъэщыгъ АР-м и Правитель-ствэ и Тхьаматэ.

Урысыем ис цыфхэм шӀпхъэ-шӀухэм адиштэрэ псӀэплэхэр ягъэгъотыгъэнымкӀэ ыкӀи ахэм афагъэцэкӀэрэ псӀэплэ-комму-нальнэ фӀо-фашӀэхэр нахьышӀу шыгъэнымкӀэ УФ-м и Прези-дент кыдигъэкӀыгъэ унашъор республикэм шыгъэцэкӀагъэ зэрэхъурэм илофыгъуи зэхэсыгъом кышӀалэтыгъ. Зытегушылагъэхэм япхыгъэу унашъохэри ашыгъэх. **ТХЪАРКЪОХЪО Адам.**

ЯмэфэкӀкӀэ афэгущылагъэх

(ИкӀаух).

— Псауныгъэр къэухъумэ-гъэным икьулыкӀу изытет на-хьышӀу шыгъэным макӀэп мыль-коу пӀуухьагъэр, ау непэ гумэ-кӀыгъохэр зэкӀэ дэгъэзыжъыгъэ-хэ хъугъэп, — кыӀуагъ Тхьа-кӀушынэ Аслъан. — Лоф зышӀэшт цыфхэр икьухэрэп, а лофыгъом изэшлохын джы-рэ уахътэ тыдӀлажъэ.

Поликлиникэхэм язытет зэ-рэдэир Адыгеим и Лышъхъэ кыхыгъэщыгъ. Ахэм ягъэкӀэ-жъын епхыгъэ лофыгъохэм УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ игуадзэу Ольга Голодец зыло-кӀэм атегушылагъэх.

Медицинэм илофышӀэхэм пса-уныгъэ пытэ ялэнэу, ялофшӀэн мыпсынӀкӀэ кӀуачӀэ фырялэнэу, гъэхьагъэхэр ашӀынэу, лытэ-ныгъэшхо къафашӀызэ псӀэун-хэу республикэм и Лышъхъэ къафӀэлъӀагъ.

Министрэу МэрэтыкӀо Ру-стем медицинэм илофышӀэхэм къафэгущыӀоным ыпӀкӀэ рэзэ-ныгъэ гушыӀэхэр Адыгеим и Лышъхъэ рӀуагъэх. Ащ пса-уныгъэр къэухъумэгъэным исис-темэ ыналэ зэрэтетыр, лӀпылӀэгур кызэрафэхъурэр кыхыгъэщыгъ. Нэужым игушыӀэ медицинэм илофышӀэхэм афигъэзагъ ыкӀи мэфэкӀэу къэблагъэрэм ипӀэгъо-кӀэу къафэгущылагъ.

Мы лъэныкъомкӀэ гъэхъэгъэ-шӀоу цыӀэхэм, тапӀкӀэ пшъэ-рылӀэу зыфагъэуцужыгъэхэм ар къатегушылагъ. Псауныгъэр къэухъумэгъэным исис-темэ зэ-хъокӀыныгъэшӀухэр фэхъугъэ-хэми, джыри зэшӀуамыхыгъэ лофыгъуабэ апэ зэрипыр Мэрэ-тыкӀо Рустем кыхыгъэщыгъ.

— БлэкӀыгъэ илъэсым ахъщэ тедзэу сомэ миллион 500-у кытатыгъэм ишӀуагъэкӀэ ме-

дицинэм илофышӀэхэм ялэ-жъапкӀэ хэдгъэхъуагъ, — кы-Ӏуагъ министрэм. — АР-м и Парламент идепутатхэм уна-шъоу ашыгъэм диштэу, мы илъэсым министерствэм сомэ миллион 100 фэдиз ахъщэ те-дзэу кыӀэкӀэхьащт. ФэгъэкӀо-тэныгъэхэр зилэ цыфхэм ягу-мэкӀыгъохэр дэгъэзыжъыгъэнхэм а мылькур пӀудгъэхьащт.

УФ-м и Президентрэ АР-м и Лышъхъэрэ яунашъохэм ади-штэу, медицинэм илофышӀэхэу илъэс зэкӀэлъыкӀохэм гъэхъэ-гъэшӀухэр зышыгъэхэм къа-фагъэшъошэгъэ къэралыгъо ыкӀи республикэ тын лъаплэхэр ара-тыжъыгъэх. «УФ-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкӀэ иотличник» зыфиорэ щытхъуцӀэр кызфа-гъэшъошагъэхэм ащыщых Кош-хъэблэ район гупчэ симэджэ-щым иврачэу Къушъхъэ Свет-ланэ, Мыекъопэ къэлэ кли-ническэ симэджэщым иврач шъхьалэу НэмытӀэкъо Мурат, Адыгэ республикэ клиничес-кэ симэджэщым иврачэу Сихъу Светланэ, нэмыкӀхэри.

ШытхъуцӀэу «АР-м инаро-днэ врач» зыфиорэр къэзы-лэжыгъэхэм ащыщ АдыгэкӀалэ дэт гупчэ симэджэщым иот-деление ипащэу Хъатх Ири-нэ. «АР-м псауныгъэр къэ-ухъумэгъэнымкӀэ изаслуженнэ лофышӀ» зыфиорэр Пчыхъа-лыкӀуае дэт фельдшер-мамыку пунктым ипащэу УайкъокӀо Римэ, Мыекъопэ къэлэ кӀэлэ-цыкӀу поликлиникэм иврачэу Лариса Теняковам ыкӀи нэмыкӀ-хэм аратыжъыгъ.

Мыекъуапэ ихудожественнэ коллективхэм мэфэкӀыр лъагъэ-кӀотагъ.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат ихэдзын тедзэ ТэхъутэмыкӀое районымкӀэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-м зыщыкӀоштым ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу КӀэрмыт Мухьдин Мэдинэ ыкъом ипол-номочиехэр ипӀалӀэм кыпӀэу зэригъэтӀылыжъыгъэхэм епхыгъэу, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иде-путат ихэдзын ехьылагъ» зыфиорэм ия 90-рэ статъя ия 2-рэ лӀахъ диштэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие **унашъо ешӀы:**

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат ихэдзын тедзэ ТэхъутэмыкӀое рай-онымкӀэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коеу N 23-м 2014-рэ илъэсым Юныгъом и 14-м цызэхашӀэнэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим-рэ» «Адыгэ макъэмрэ» къащыхэутыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Н. А. СЭМЭГУ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие исекретарэу Ф. З. ХЪАЦАЦӀ

къ. Мыекъуапэ, мэкъуогъум и 11, 2014-рэ илъэс N 45/180-6

Тигъэзетеджэ лъаплэхэр!

2014-рэ илъэсым иятӀонэрэ илъэсныкӀэу кӀэтхэгъу уахътэр макӀо. Урысыем и Почтэ икьутамэу АР-м цыӀэм кышӀыгъэ кӀэтхапкӀэхэр шъугу къэтэгъэкӀыжъых:

52161-рэ индекс зилэмкӀэ — **сомэ 892-рэ чапыч 62-рэ** (гъэзетыр тхьамафэм тфэ кыдэкӀы).

B2161-рэ индекс зилэмкӀэ — **сомэ 884-рэ чапыч 92-рэ.**

52162-рэ индекс зилэмкӀэ — **сомэ 874-рэ чапыч 50-рэ.**

14289-рэ индекс зилэмкӀэ — **сомэ 260-рэ**

чапыч 46-рэ (гъэзетыр тхьамафэм зэ, бэрэскэшхо мафэм, теле-программэр игъусэу кыдэкӀы).

Мыекъуапэ дэт организациехэм **экземпляр 15-м** кышчымыкӀэу кыратхыкӀымэ, зы экземплярим ыосэщтыр **сомэ 200.** Ащ ре-дакцием кӀегъатхэх ыкӀи афещэжъы. «Адыгея-Интерсвязь» зыфиорэ организацием ишаплэхэу Мыекъуапэ дэтхэм илъэсныкъомкӀэ кӀэтхапкӀэу цырылагъэр — **соми 150-р** — къэнэжъы. Гъэзетыр кызцыратхыкӀырэ киоскым ежъ-ежъырэу члахыжъы. Гъэзетэу «Адыгэ макъэм» ире-дакцие дэжэ щыт киоскми **соми 150-кӀэ** тигъэзет шъушыкӀэтхэн шъульэкӀышт.

Редакциер

Мэкьюогум и 12-р — Урысыем
и Мафэу, мэфэкл зыгъэпсэфыгъо
мафэу тикъэралыгъо
щыхагъэунэфыкы.

Ар
къэралыгъо мэфэкл
аныхъ ныбжыкълэхэм
ащыщ.

Тарихъым

къызэрэхэнэжыгъэмклэ...

1990-рз ильэсым, мэкьюогум и 12-м, РСФСР-м инароуднэ депутатхэм ялэрэ Зэфэс къэралыгъо суверенитетым ехыплэгъэ Декларациер шаштэгъагъ. Ащ цыфхэм, политическэ партиехэм ыкйи общественнэ организациехэм фитыныгъэу ялэщтхэр, законихъухъэ, гъэцэклэкло ыкйи суд хэбзэ органхэр зэрэзэтеутыгъэщтхэр, автоном республикэхэр, хэкухэр, округхэр, крайхэр щылэнхэ фаеу зэрэщытыр къыщыхгъэщыгъагъ. А уахътэм къыщы-

ублагъэу къэралыгъом ыцйи зэблахъугъ, ар Урысые Федерацие хъугъэ.

Кыкълэпыклорэ 1991-рз ильэсым, мэкьюогум и 12 дэдэм, апэрэ Президентри хадзыгъ. А мафэм къэралыгъом щыклогъэ хэдзынхэм теклоныгъэр къащыдихыгъагъ Борис Ельциным. 1994-рз ильэсым ащ мэкьюогум и 12-р къэралыгъо мэхъанэ зилэ мэфэклынэу унашъо къыдигъэкыгъагъ. Ащыгъум ар Шъхъафитныгъэм и Мафэу щытыгъ. Арэу щытми,

тарихъым къызэрэхэнэжыгъэмклэ, а охътэ дэдэм ар къэралыгъо мэфэклэу хагъэунэфыкыным цыфхэр къыфэклагъэхэп. Мэфэклым имэхъанэ икыу фэдиэу къагурылоштыгъэп, шъхъадж ежъ зыфаер рилуалэщтыгъ, зыгъэпсэфыгъо мафэу зэралыгъэм пстэури щэгъушлыкыми, мэхъанэ илэу, жъугъэу бгъэмэфэклын фаеу алытэщтыгъэп, лфхъабзэхэр къалэхэм ащызэхэщыгъэхэми, ахэм якыуалэрэр мэкклэ дэдагъ. Ащ ыуж ильэс пчъагъэ

тешлагъэу къэралыгъом пашэ фэхъугъэ Владимир Путиныр ары мы мафэм еплъыклэу фырылэр, яфыщытыклэ зэбля-зыгъэхъугъэр.

2001-рз ильэсым Декларациер зэралыгъом фэгъэхыгъэ торжественнэ зэхэхъэу зэхэщыгъэм ар къызыщэгъушылэм, а уахътэм къыщыублагъэу къэралыгъом итарихъ изы нэклубгъуаклэ, изы охътэ гъэнэфагъэ зэрэжыгъэр, демократическэ къэралыгъуаклэ щылэ зэрэхъугъэр къыщыкылгъэтхыгъ, ар

мэхъанэ ин зилэ хъугъэ-шлэгъэшхоу тарихъым къызэрэхэ-хъагъэр пстэуми алыгъэлэсыгъ. Ащ епхыгъэ лфхъабзэ зэфэхъафэу Владимир Путиныр зиклэщэклагъэхэр хабзэ хъугъэх. 2003-рз ильэсым Декларациер зэралыгъом фэгъэхыгъэ мэфэкл лфхъабзэхэр апэрэу Краснэ Площадым щыклагъэх. Непэ ахэмклэ ыкйи салютышхоклэ мы мэфэклыр зэфашыжы. Джащ фэдэу наукэм, технологиехэм, литературэм, искусствэм, гуманитар лфым афэгъэзэгъэхэм афагъэшъошэгъэ къэралыгъо награ-дэхэр мы мафэм аратыжынын хабзэ хъугъэ. 2007-рз ильэсым ныбжыкълэ организациехэу «Единэ Россиерэ» «Ныбжыкълэ Гвардиерэ» яактивистхэм къэралыгъо быракъыклэм фэгъэхыгъэ лфхъабзэу «Российскый триколор» зыфилорэр апэрэу зэхэщи, ащ фэдэу шлыгъэ лентэ цы-кыхэр миллион пчъагъэ хъоу агощыгъагъэх. Ари ащ къыщы-ублагъэу мы мафэмклэ хабзэ хъугъэ.

Урысыем и Мафэ ильэс къэс нахъ зегъушомбгъу, патриотизмагъэр нахыбзэу къы-хэщэу хагъэунэфыкы, цыфхэм ялхъафитыныгъэ, языкыныгъэ, язэгурылоныгъэ имэфэклэу алы-тэ хъугъэ.

МЕДИЦИНЭМ ИОФЫШЛЭ И МАФЭ ЕХЪУЛЭУ

Ушлүмэ, шлүм

гу къыплъитэщт

Ахэр зэкклэ мы бзылфыгъэм зэрэхэлхэр къыушы-хъатыз, лабораторием ипашэу Диана Нарожнаям къы-хегъэщы: «Адыгэхэм сахэс, садэпсэу, дэгъоу сэшлэхэш, къэслон Тэмарэ зэрэадыгъэ бзылфыгъэ шыпкър, ар зыфэдэ къэмыхъугъэ лфышл, ны ыкйи нэнэжъ. Ащ цыхъэ лъэшэу фэсэшлы, сачылплэ къэзгъанэрэри ары. Тэмарэ къыбготэу, къыб-дэлажэу зыгорэ мытэрэ-зэу пшлэныр, плоныр зэл-пэсыжыщтэп, ицфыгъэ, илэдэб, плуныгъэу илэм удахыхы».

Тэмарэ 1957-рз ильэсым къуаджэу Щынджые къыщыхъугъ, Мыекъуапэ янэ-ятэхэу Лэупэклэ Зуберрэ Гошнагъорэ къызэ-кложхэм, къэлэ гурыт еджаплэу N 13-м щеджагъ. Нэужым члэхъагъ Мыекъопэ медицинэ училищым ыкйи ар 1977-рз ильэ-сым къызеухым мы сымэджэ-щым илабораторие лфшлэныр щыригъэжыгъэу непэ къызынэ-сыгъэм ащ члэт. лфшлэным да-клоу 1989-рз ильэсым Тэмарэ къыушыжыгъэ Адыгэ къэралыгъо клэлэгъэджэ институтым есте-ственнэ шлэныгъэхэмклэ ифакуль-тет ыкйи ащ къыщегъэжыгъэу врач-лаборантэу мэлэжэ.

— Сэнэхъатэу къыхэсхыгъэм сырыклэгъожыгъэу, лфшлэнэу згъэацлэрэм сыгу фэмиклоу зы мафи къыхэкыгъэп, — ело Тэмарэ. — Пстэуми апэу къы-хэзгъэщы сшлөгъу коллектив зэдэлужъ дэгъу сыкызыэрэхэ-фагъэр, тилабораторие ипашэу Д. И. Нарожнаяр зэхэщэкло

лэпэласэу, упчлэжыгъушлоу зэрэщытыр. Кыддэмыхъурэ щы-лэми, лэпылэгъу къытфэхъуным сыдигъуи фэхъазыр. Тилофшлэн амалхэр дэгъух, лъэхъаным ди-шэрэ оборудованиехэмклэ лф тэшлэ. Ащклэ лъэшэу тафэраз тиреспубликэ ипашэхэм, тисы-мэджэщ иврач шъхъалэу Къэ-лэкьутэкъо Казбек.

Зилофшлэн хъалэлэу зыгъэ-цэклэрэ, ильэс пчъагъэхэм къа-клоцл ышлэрэр зымыгъэбагъоу, ау ар ифэшъуашэм тетэу зэ-шлэзыхырэ Тэмарэ илофшлэклэ къэралыгъом осэшлэ къыфишыгъ. Апэрэ категори зилэ врачым къыфагъэшъошагъэх АР-м пса-уныгъэр къэухъумэгъэнымклэ и Министерствэ и Щытхуу тхылти, рэзэныгъэ тхыгъаби. Непэ шлоу къыдэхъурэм, илэпэлэсэныгъэ къыфэзыщыгъэхэм Тэмарэ лъэ-шэу афэразэу ацлэ къырело Зарета Бициевам, Диана На-рожнаям, нэмыкълэхэми. Игъэхъа-гъэхэр лф зыдишлэхэрэм зэ-клэми яшлушагъэу елътэ.

Тэмарэ мы мафэхэм джыри зы гушлуагъо щырихылагъ — «Урысые Федерацием псауны-гъэр къэухъумэгъэнымклэ иот-личник» зыфилорэ цлр къыфагъэ-шъошагъ. А тын лъаплэм фэшл ыкйи медицинэм илофышлэ и Мафэ ехъулэу Тэмарэ тэри тыфэгъушлэ, псауныгъэ пытэ илэу, ишъхъэгъусэрэ ежыррэ япхъо-рэлъф цыкыхъэм адатхъэхэу, илофшлэн гуахъоу хыгуатэу ильэ-сыбэрэ псэунэу тыфэлъало.

ЖАКЪМЫКЪО Аминэт.

Сурэтыр лэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Бзылфыгъэ хъупхъ

Медицинэм илофышлэхэм яшлуагъэ цыфхэм къагурэло, уасэ фашлы, ильэс пчъагъэ тешлагъэми, ахэр ащыгъуп-шэхэрэп. Джащ фэдэх тэ тичылэ Улапэклэ Къумпыл Лидэ, Хъуажъ Шыгъотыжъ, Тхайшъэо-Бзэгэ Айцэт ыкйи нэмыкълхэри.

Зигугъу непэ къэсшлы сшлөгъор псэуплэу Штур-бинэм ифельдшер-мамыку лэапэлэ ипашэу Симболэт Разыет Заурбэч ыпхъур ары. Розэ (ары ащ тызэ-реджерэ) 1969-рз ильэсым къуаджэу Аскъэлае къы-щыхъугъ. 1986-рз ильэсым гурыт еджаплэр къыушы, Мыекъопэ медучилищым члэ-хъагъ. 1988-рз ильэсым прак-тикер ыкйунэу Красногвардейскэ районым къагъэклагъ.

Тикъоджэ клалэу Симболэт Бислэанрэ Розэрэ шъхъэгъу-сэ зэфэхъугъэх. Еджэныр къы-зеухым псэуплэу Штурбинэм лфшлэплэ къагъэклагъ. Унэгъо зэгурыложъ дахэм 1989-рз ильэ-сым Алыи цыкылр къыфэхъугъ, ащ къылпыклагъ Тимури. Джащ къыщегъэжыгъэу Розэ Улапэ лъэлэс пытэ шидзыгъэу хъугъэ. Щылэныгъэм анахъ лф шъхъалэу ащ зыщыфилъэгъужыгъэр иунагъу ыкйи исабыитлэ дахэу зэриплушхэр ары. Розэ гушлуа-гъо зыхыгуатэрэр илофшлэнрэ исабыиэхэмрэ.

— Сиклэлэхэр сыдигъуи апэ-рэ чыплэм щытыгъэх. Сыд фэ-дэрэ лфши цызгъэзынышъ, сабыиэхэр зыгъэгумэклэрэр зэзгъэшлэным, ящыклагъэр згъэ-

цэклэным сыфэхъазыр зэпытыгъ, — ело Розэ.

Симболэтхэм яклалэхэм шъхъэкълэфэныгъэ, лэдэб ахэлъ-хэу къэтэджыгъэх. Ахэм ифэ-шъуашэм тетэу зэрэдэлэжыгъ-гъэр, насып гъогум зэрэтыри-гъэхъагъэхэр шлушлэгъэшхоу щылэныгъэм Розэ хилъхъагъэу сэлътэ.

Унагъоу цыфыр къызырхъу-хъагъэми мэхъанэ ил. Розэ янэу Фыжъ гъэсэпэтхыдэу къыри-луагъэр дэгъоу къыгурылуагъэу мэлпсэу.

Розэ гушылэгъу шлагъу, узэ-хэзышыкыны, уигумэкл птезы-хын, иууз къэзыгъэуцун цыф. Пстэуми зэралэрэмклэ, Розэ илофшлэн хэшлыкышхо фырил, сымаджэу къекыуалэхэрэр егъэ-разэх.

**ПШЫКЪЭНЭ
Май.**

Республикэм пэрытныгъэ щигъ

Муниципальнэ гъэпсыкӀэ зилэ «Тэхьутэмькъое районым» социальнэ лъэныкъомкӀэ, экономикэмкӀэ, инвестициехэмкӀэ, бюджетым игъэпсынкӀэ хэхьоныгъэхэр ышыхэзэ ыпӀэкӀэ лъэкӀуатӀ. Адыгеим имуниципальнэ образованиехэр пштэмэ, мы район закӀор ары ышхъэ зылыгъыжьышъоу ахэтыр, ащ даклоу республикэ бюджетым игъэпсыни илахьышӀу хэлъ. Хэбзэлахьэу ыугъоин хэрэм джыри ахэгъэхьогъэныр, экономикэр зыпкӀэ итыныр, цыфхэм ящӀыӀэкӀэ-псэукӀэ нахьышӀу шыгъэныр — джары район администрацием пшъэрылӀ шхьалӀэу непэ зыфигъэуцужыхэрэр. Мыщ фэдэ гъэхъгъэ дэгъухэм анэсынхэм лъапсэу илэм,

тапӀкӀэ ягухэлъхэм тащигъэгъозагъ Тэхьутэмькъое районым иадминистрацие ипашъу ШхьэлӀэхьо Азмэт.

— Районым сыд фэдэрэ лъэныкъокӀи республикэм пэрытныгъэ зэрэщигъыр шхъфӀ. Ащ фэдэ лъэгаплӀэхэм шъуанэ-сынымкӀэ сыд фэдэ от-раслӀэхэр ары зишӀуагъэ къэкӀуагъэу о пльтӀэрэр, бюджетым игъэпсын ахэм ялахьэу хэлъыр?

— Мы аужырэ илъэс заулэр пштэмэ, экономикэм иотраслэ зэфӀэшхьафхэм пстӀумкӀи къа-щахьыжьырэр фэдищкӀэ нахьыбэ хуьгъэ. Экономикэр зыпкӀэ ит, ар хэгъэкӀи, предприятиякӀэу

— Непэрэ щылакӀэм шъолъырым, муниципальнэ образованием хэхьоныгъэхэр ашӀы-нымкӀэ амалышӀоу щылӀ-хэм ащыщ инвестицие-хэр экономикэм хэлъ-хьэгъэныр. Мы лъэны-къомкӀэ районым илоф-хэм язытет уигъэрэзэнэу зэрэщытым тыщыгуау. Арэу щытми, инвестор-хэм япчӀагъэ нахьыбэ шыгъэным фӀэлӀ сыда шъушӀэрэр, анахьэу шъуналэ зытетыр?

Промышленнэ предприятиехэм, псэолъэшӀ органи-зациехэм япшъэрылӀхэр щытху хэлъэу зерагъэца-кӀэрэм ишӀуагъэкӀэ район бюджетым хэбзэлахьэу кыхьэрэм хэхьо зэпыт. 2013-рэ илъэсым зэхэуы-тӀгъэ бюджетым фэдэу кыхьагъэр сомэ миллиард 2,2-м кӀэхьагъ, 2012-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, а пчӀагъэр сомэ миллион 356-кӀэ нахьыб.

къызӀэлутхыхэрэм яшӀуагъэкӀэ илъэс къэс ащ хэхьоныгъэхэр ешӀых. БлӀкыгъэ илъэс закӀом сомэ миллиард 44-м ехьу зы-тефэрэ продукция районым ит предприятияхэм, организациехэм къыдагъэкӀыгъ. ЫлӀэрэ илъэсым егъэпшагъэмэ, а пчӀагъэр сомэ миллиард 6,5-рэ фӀэдизкӀэ на-хьыб, гухэлъэу тилагъэхэм кӀад-гъэхуьгъ. ЗӀкӀэмкӀи районым промышленнэ предприятие 44-рэ ит, ахэм ялофшӀэн зэрэзеха-щэрэм, фэдэу къахьыжьырэм ыкӀи бюджетым кырагъэхьэ-рэ хэбзэлахьхэм ялӀытыгъ ти-хэхьоныгъэхэри.

Промышленностым даклоу, непэ анахь тыщыгъуьгъэу, фэдэ-кӀэуаплӀэу тилӀэхэм ащыщ псэ-ольэшлыныр. Мыщ епхыгъэ орга-низацие 47-мэ районым лоф шашӀэ, блӀкыгъэ илъэсым сомэ миллиард 4,9-рэ зытефӀэгъэ фӀэлӀ-фашӀэхэр ахэм агъэцӀагъ.

Промышленнэ предприятиехэм, псэолъэшӀ организациехэм яп-шъэрылӀхэр щытху хэлъэу зэ-рагъэцакӀэрэм ишӀуагъэкӀэ район бюджетым хэбзэлахьэу кыхьэ-рэм хэхьо зэпыт. 2013-рэ илъэ-сым зэхэуытӀгъэ бюджетым фэдэу кыхьагъэр сомэ мил-лиард 2,2-м кӀэхьагъ, 2012-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, а пчӀа-гъэр сомэ миллион 356-кӀэ на-хьыб. Хьакъулахьхэм яугъоин имызакоу, нэмыкӀ фэдэкъэ-кӀуапӀэу тилӀэхэм ащыщыгъэ чыгу-лахьхэр бӀджэндэу тыгъэнхэм-рэ амыгъэкощырэ муниципальнэ мылӀкум ицӀэнр.

— Районым кыхьэрэ инве-сторхэм пӀрыоху тафӀмыху-ныр, тэ талъэныкъокӀэ къыт-тефэрэ ядгъэгъотыныр пшъэ-рылӀ шхьалӀэу зыфӀэгъэуцужы. Ащ фэдэ екӀоплакӀэм ишӀуагъэкӀэ зыкӀытфӀэгъэзэ-хэрэм япчӀагъэ хэхьо. Мы аужы-рэ илъэс заулэр пштэмэ, псэ-ольэшлыным фӀэгъэзӀгъэ инве-сторхэм япчӀагъэ хӀапшыкӀэу хэхьагъ. ЫпӀэкӀэ къызэрэсӀуа-гъэу, ахэм административнэ пӀрыоху ялӀп, хэбзэлахьхэм ятын ыльӀэныкъокӀэ къэралыгъом къафишӀырэ фӀэгъэклӀотэныгъэхэм анэмыкӀэу, ахэм ялоф нахь псынӀкӀэ зэрэхуьцтым фӀэгъэхьы-гъэ унашъохэри районым ышӀы-гъэх. ГушылӀэм пае, архитекту-рэм ыкӀи псэуальэр зытыра-шыхьащт чыгу лахьхэм япхыгъэ документхэм ягъэхъазырынкӀэ, а чыплӀэхэм электричествэр ыкӀи гъэстыныпхъэ шъуантӀэр яцӀэ-лӀгъэнымкӀэ, нэмыкӀ лъэныкъо-хэмкӀи лӀпылӀгъу тафӀэху. Джыри зӀ кыхьэзгъэщынэу сыфай, рай-оным кыхьэзгъэ инвесторэу, ти-экономикэ ахьщэ кыхьэзылӀхьэ зышӀоигъом тыналэ тедгъэтын, ащ игумӀкыгъохэр, ищыклагъэхэр зэхэтшӀэн пае. Ащ фэдэ екӀо-лакӀэр анахь шхьалӀэу тӀэлъытэ ыкӀи тилофшӀӀӀӀӀ ар тӀгъэфедэ.

Ащ даклоу тӀри шӀоигъоныгъэу тилӀэхэр инвесторхэм алытӀгъэ-лӀсы. ГушылӀэм пае, псэолъэшӀ организацием проектэу ыгъэхъа-зырырэм кӀэлӀэцӀыкӀу площад-кэхэр, ыгъыплӀэхэр, нэмыкӀ со-циальнэ псэуальэхэр къыды-

хильтӀэнхэ фаеу тӀэлъытэ ыкӀи ащкӀи тызӀзӀгъы. ЛӀпылӀгъу ты-зӀрафӀэхурэр ежхьэми зеха-шыкӀыгъэ социальнэ лофыгъохэм язӀшӀохын кыхьӀажажӀэх.

— Непэ районым шагъэ-цӀкӀэрэ инвестиционнэ проект инхэм яугъу къӀапшыгъэмэ дӀгъуьгъэ.

— Районым социальнэ-эко-номикэ хэхьоныгъэхэр ышӀын-хэмкӀэ зишӀогъэшхо къӀэлогъэ инвестиционнэ проектхэр зы-гъэцӀагъэхэм ащыщых пшъэ-дӀкыжьэу ахьырэмкӀэ гъунӀп-къэ гъэнӀагъэ зилэ обществэху «ИКЕЯ МОС», «МЕТРО Энд Керри», «Новые Технологии», «Юг-Авто», «Пластикрейд», «Московский — Новая Ады-гея», нэмыкӀхэри.

Чыдагъэр зыщызехафыщт заводым игъэпсын фӀэгъэхьыгъэ инвестиционнэ проектым зэфӀ-шыгъэ лахьзэхӀӀ обществэу «Антей» зыфилорэр джырэ уах-тэ дӀлажӀэ. Гухэлъэу щылӀэр щылӀэныгъэм щыпхырыщыгъэ зыхуькӀэ, аужырэ шапхъэхэм адишӀэрэ завод районым кы-уцӀошт. Илъэсым къыклоцӀ ди-зельнэ гъэстыныпхъэ тонн мил-лиони 6 фӀэдиз ащ къыдыгъэ-

Коммунальнэ гумӀкыгъоу Яблоновскэм илӀхэр дӀгъэзыхьыгъэхэ хуьным пае АР-м и Премьер-министрӀэу КъумплӀы Мурат ишӀогъэшхо кытегъэкӀы, ащкӀэ лоф зэрэтшӀӀӀщтым иплани зӀ-хӀдгъэуцугагъ. ПсырыкӀуапӀэхэм ясистемэ зӀтегъэ-псыхьӀэгъэным, гъӀкӀӀжыгъэным блӀкыгъэ илъэ-сым ахьщӀэххо апӀудгъэхьагъ. Зашъохэрэ псымкӀэ непэ поселкэм гумӀкыгъо илӀжъӀп.

кышӀт, ащ щыщӀэу процент 25-р тишӀолъыр шагъэфедӀэн амал щылӀӀшт, адрэ процент 75-р нэмыкӀ чыплӀэхэм ащӀшт. Про-ектым игъэцӀӀӀн сомэ миллиард 30 инвестициеу кыхьалӀхьанэу тӀгъэнаф, джащ фэдэу нӀбгырэ минитӀу фӀэдизмэ мыщ лофшӀӀӀӀ чыплӀэхэр шагъотыщтых, илъэс къэс район бюджетым сомэ мил-лион 500 хэбзэлахьэу кыхьащт.

Зигугу къэсшӀымэ сшӀоигъо-хэм ащыщ компание купхъэ «БЭЛ Девелопмент» зыфилорэр. Мыщ кыгъэхъазырырэ инве-стиционнэ проектым къызэрэди-лӀытӀэрэмкӀэ, поселкэу Яблон-овскэм псэулӀӀ комплекс щигъэ-псынэу ары. Поселкэм имик-рорайоныкӀэу хуьцтым ипроект илъэси 7-м къыклоцӀ агъэцӀӀӀшт, ащ сомэ миллиард 4-рэ мил-

лион 420-рэ фӀэдиз компанием хильхьан гухэлъ ил.

— Гъэсэныгъэм, меди-цинэм, культурэм, спортым хэхьоныгъэхэр ашӀынымкӀэ, цыфхэм ясоциальнэ фӀэлӀ-фашӀэ-хэр зэрифӀэшъуашӀэу гъэцӀкӀӀгъэнымкӀэ сыда анахьэу шъуналэ зы-тежъугъэтырэр?

— БлӀкыгъэ илъэсыр пштэмэ, гъэсэныгъэм исистемэ гъӀкӀӀ-жыгъэным епхыгъэ лофтхьӀӀбзэ гъэнӀагъэхэр зэхэтцагъэх.

кыгъо шхьалӀэу ашхъэ-щытыр псэулӀӀ-комму-нальнэ хьызмӀэтым ило-фыгъохэр ары. Мы лъэ-ныкъомкӀэ районым илоф-хэм язытет сыд фэдэ?

— ПсэулӀӀ-коммунальнэ фӀэлӀ-фашӀэхэр цыфхэм зӀрафӀагъэца-кӀэрэм тигъэрэзӀрӀ. ПсэулӀӀ тшӀыхэрэм япчӀагъэ нахьыбэ мэхъуми, коммунальнэ инфра-структурэм хэхьоныгъэу ышӀырэр дӀгъум пӀчыжӀ. Анахьэу мы гумӀкыгъор зышхъащытыр поселкэу Яблоновскэр ары. Мы псэулӀӀ бӀу зӀтет унӀхэр ыпӀ-

Мы аужырэ илъэс заулэр пштэмэ, экономикэм иотраслэ зэфӀэшхьафхэм пстӀумкӀи къащахьы-жьырэр фӀэдищкӀэ нахьыбэ хуьгъэ. Экономикэр зыпкӀэ ит, ар хэгъэкӀи предприятиякӀэу къызӀэлутхыхэрэм яшӀуагъэкӀэ илъэс къэс ащ хэхьоныгъэхэр ешӀых.

Ахэм апӀухьӀэгъэ сомэ мил-лион 14,5-м ехьур федераль-нэ ыкӀи муниципальнэ бюджет-хэм къахӀкыгъэх. Ащ ишӀуа-гъэкӀэ гурыт еджаплӀэхэм яма-териальнэ-техническэ базэ на-хьышӀу тшӀыныр тфызӀшӀокыгъ. Ащ даклоу кӀӀӀгъэаджӀэхэм ялӀжъапкӀэ гурытымкӀэ процент 15-кӀэ къӀтӀытыгъ. Непэ гумӀ-кыгъо шхьалӀэу къӀуцухэрэм ащыщ гъэсэнныгъэм иучрежде-ниехэм язытет уигъэрэзӀпӀэнэу зэрэщымытыр: процент 15-мэ игъӀкӀотыгъэ гъэцӀкӀӀжыныр, процент 75-мэ хӀо-хӀпкӀэ гъэцӀ-кӀӀжыныр ящыклагъэх. Спорт-залхэр еджаплӀ 7-мэ ащӀкӀӀх, шхӀапӀэхэр учреждени 5-мэ ялӀхӀ. А щыклагъэхэр дӀдгъэ-зыжынырэм мы илъэсым тыналэ тетышӀт. 2014-рэ илъэсым дгъэ-нӀфӀэгъэ бюджетым къыдыхт-лӀытӀгъэ сомэ мин 800-м ишӀуа-гъэкӀэ районым ит кӀӀӀӀцӀыкӀу ыгъыплӀэху видеокӀамерӀхэр зымылӀэхэм афычӀӀдгъэуцӀоштых. Ар зызӀшӀотыкӀэ, гъэсэнныгъэм иучреждениехэм зӀкӀӀэми щы-нӀгъончӀӀӀным исистемӀхэр ащызӀтегъэпсыхьагъэхэ хуьцт.

Медицинэм ыльӀэныкъокӀи зӀшӀотхын тлӀӀкыгъэр макӀӀп. ГушылӀэм пае, къуаджӀэху Нэ-

кӀэ шашӀыхэ зӀхъум, ошх кы-зещыкӀӀэ псыр зыдӀкӀошт чы-плӀэхэр, рыкӀуапӀӀхэр къыдалы-тӀгъагъэхӀ. Ащ кыхьӀкыкӀэ непэ цыфхэр гумӀкыгъо хӀых. Мыщ фэдэ канализацие шы-гъэным пае сомэ миллиони 8 фӀэдиз тищыкӀӀгъӀшт. Яблоновскэ кӀӀӀ псэулӀӀм изакоу ар фы-зӀшӀокышӀтӀп, республикэр лӀпы-лӀгъу къытфӀэхуьнэу тыщӀугъы.

Коммунальнэ гумӀкыгъоу Яблоновскэм илӀхэр дӀгъэзы-жыгъэхэ хуьным пае АР-м и Премьер-министрӀэу КъумплӀы Мурат ишӀогъэшхо кытегъэкӀы, ащкӀэ лоф зэрэтшӀӀӀщтым иплани зӀхӀдгъэуцугагъ. ПсырыкӀуапӀэхэм ясистемэ зӀтегъэпсыхьӀэгъэным, гъӀкӀӀжыгъэным блӀкыгъэ илъэ-сым ахьщӀӀххо апӀудгъэхьагъ. Зашъохэрэ псымкӀэ непэ по-селкэм гумӀкыгъо илӀжъӀп. Джащ фэдэу Яблоновскэм ин-вестор къӀдгъэблӀгъагъ, псэулӀӀ-коммунальнэ хьызмӀэтым иси-стемэ мылӀку кыхьилӀхьаным ар фӀэхъазыр, ащкӀэ апӀэрэ лъэ-бӀкӀухэри ышӀыгъэх. ХӀкӀым идӀщын илофыгъуи зыщыдгъэ-гъушӀӀӀрӀ.

Поселкэм игумӀкыгъохэр непӀп кызежъагъэхэр. КӀалӀу Краснодар зӀрӀӀӀблагъэм кыхьӀкыкӀэ, бӀу зӀтет унӀхэр мыщ щыпшыныр псэолъэшӀ организациехэм фэдэу кыха-хыгъ. Ау архитектурэм ыкӀи псэолъэшлыным ишапхъэхэр зымы ыгъэцакӀӀштыгъэхӀ. А зӀкӀӀри непэ зыпкӀэ идгъэуцугагъ. Лоф зышӀӀн гухэлъ зилӀ инве-сторхэм, псэолъэшӀ организаци-ехэм тицӀыфхэм, район адми-нистрацием яшӀоигъоныгъэхэр къыдалытӀэнхэ фае. Ащ кы-кырэр унӀ зӀтет ошӀымэ, мыщ хӀтынхэ фае кӀӀӀӀцӀыкӀу ыкӀи спорт площадкӀхэр, псырыкӀуа-плӀхэр, социальнэ псэуальэхэр, нэмыкӀхэри. Ащ фэдэ екӀоплакӀэ зыгъэфедӀэхэрэм зӀкӀӀӀми «шъу-кӀеблагъ» ятӀӀо, тӀри, ежхэ-ми яфедэ зӀхӀӀӀӀу лоф зӀдӀт-шӀӀӀшт. Джыри зӀ кыхьэзгъэ-щынэу сыфай: лоф зыфатшӀӀӀрэр тицӀыфхэм алай. Ахэм ящылӀкӀэ-псэулӀӀ нахьышӀу шыгъэныр, къызэрэтшӀыгъыгъхэрэр къӀдгъэ-шӀыпкӀӀжыныр, районым иэко-номикэ тапӀкӀи хэхьоныгъэхэр ышӀынхэр — джары пшъэрылӀ шхьалӀэу зыфӀэдгъэуцужырэр. ТызӀгъусэу, тило зӀхӀӀӀӀу ты-зӀдӀлажӀӀмэ, а зӀкӀӀри зӀшӀохы-гъэ зӀрӀхуьцтым сицыхъэ тӀӀ.

— Адыгеим имызакоу, зӀрӀ Урысыеу непэ гумӀ-

непэ ищылакI

Бюджетым игъэпсын илахьышы хэлъ

Тэхутэмыкье районым Iоф шызышэрэ предприя-
тиехэу пэрытныгъэ зылыгъэхэм, бюджетым игъэпсын
зылахьышы хэлъхэм ащыщ пшъэдэклижьэу
ыхьырэмклэ гъунэпкэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу
«ДомБытХим» зыфиорэр. Мыщ кыдыгъэклирэ про-
дукциер Адыгеим имызакоу, Урысыем ишъолъыр
зэфэшъафхэм дэгъоу ащашлэ, щэфаклохэм осэшлэ
кыфахы. Поселкэу Яблоневскэм тызыщэлэм мы
предприятием ипашэу Нэтхэ Пшымафэ
зылудгъэклагъ, непэрэ мафэхэм гъэхъагъэу ялэхэм,
ягухэлъхэм тащигъэгъозагъ.

Пашэм кызырэлуагъэмклэ, предприятием илофшлэн 1999-рэ илъэсым ригъэжыагъ. Ащыгъум лъэкышхо ямылагъэми, ялоф кызырэлуагъэуагъэп, район администрациер Iэпылэгъу кыфахъуэ цыкы-цыклоу зыпкы иуцагъэх. Непэ мыщ кыдыгъэклирэ продукциеу гыклэн-тхьаклэным тегъэпсыхьагъэр аужырэ шапхъэхэм адештэ, щэфаклохэри ащ егъэразэх. Сомэ миллион 30 — 40 зытефэрэ продукциер предприятием мазэ къэс кыдегъэкли, Iофшлэко 250-мэ ялэжыапклэ игъом араты.

— «ДомБытХим»-м илофшлэн зыригъэжыгъэ апэрэ илъэсым кышегъэжыагъэу типпродукцие зыщэфы зышлоигъохэм япчъагъэ бэдэдагъ, ащ тигъэгъушлэуагъ ыкли пшъэдэклижьэу тхьырэ зэхэт-шлагъ. Предприятием зиушъом-бгъунымклэ ахъщэ чыфэу тштагъэри ттыжъэу едгъэжыагъ. Ащ даклоу типпродукцие зыдэлъышт

къэмланхэр ыкли ахэм яэтикеткэхэр тезыгъэпклэшт машинэхэр зэдгъэгъотыгъэх. Кы-

дэдгъэклирэ шэпхъэшлэхэм адиштэным пашэ Урысыем ит научнэ-ушэтын институт шъхьалэхэр къэсклухьагъэх, технологическэ оборудованиер зэ-

гъэгъотыгъ. Шлэ-ныгъэхэмклэ докторхэм, кандидатхэм ягупшысэхэр кыыз-фэдгъэфедэзэ бэ кыдыгъурылуагъэр, ахэм ялэпылэгъу ишлогъэшхо кыкылауагъ. Тилофшлэн джыри нахъ шлуагъэ кытэу зэхэщэгъэным пашэ тэщ фэдэ предприятиехэм опытэу алэ-клэлыр джы кызынэсыгъэми зэтэгъашлэ. Джащ фэдэу Iэклиб

икъутамэхэу Новосибирскэ, Свердловскэ, Тульскэ, Липецкэ хэкухэм, Казань, Пятигорскэ, Краснодар ыкли Ставрополь крайхэм, Чечэным, Темыр Осетием, нэмыклэхэм ащылэхэм зэпхыныгъэ адытI, — кышегъэщы П. Натхэом.

Пшъэрыл шъхьалэу зыфагъэуцужыхэрэм ащыщэу предприятием ипашэ ылытэрэр щэфаклоу кыяуалэхэрэм япчъагъэ джыри хэгъэхъогъэныр ары. Непэрэ бэдээрэм кызырэигъэнафэу, щэфаклоу зэбгъэгъотыныр кын, ар мыразэ зыхъуклэ, псынклэуи ыклиб кыпифигъэзэшт. Ар кыдылпытэзэ «ДомБытХим»-м Iоф ешлэ, шэпхъэшлэхэм адиштэрэ ипродукцие зыпкы итыным, нахьышы шыгъэным афэшI пэрытныгъэ зылыгъ предприятиехэм яопыт кызыфегъэфедэ.

Предприятием мы илъэсым гухэлъэу илэхэм ащыщ продукциер зыщырагъэхорэ ыкли зыщызэтырафэу цехыклэ кы-

зэлухыгъэныр. Ащ нэмыклэу зыдэщыт чыплэр зэтэгъэпсы-хьэгъэным, машинэ хьылъэхэм гъэцэкляжыныхэр яшыллэгъэнхэм фэлорышлэшт мастерскойхэр ыкли ахэр зыдэщыт чыплэхэр шышъхьэлум нэс агъэп-сынхэу агъэнафэ.

Пластикым хэшлыкыгъэ пкыгъогъэхэм якыдэгъэклин фэгъээгъэшт Афыпсыпэ заводым хэхъоныгъэхэр ышлынхэм игенеральнэ план джырэ уахътэ зэхагъэуцо. Предприятием икыутамэ мы кыуаджэм дэт, ащ термопластиковэ машинэхэр члэтых. Ащ ишлуагъэклэ поли-этиленым икыдэгъэклин Афыпсыпэ ахьыжын гухэлъ ял. Ар гъэцэклагъэ хъуным пашэ аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ корпуси 3 клэу ащ кыпашыхьащт. Предприятием икыутамэ кыалэу Екатеринбург кышызы-луахымэ ишлогъэшхо кызырэ-клощтыр пашэм кышегъэщы. Сыда плэмэ продукциеу кыдагъэклирэ Адыгеим ипшыныш, мыщ пшэныр фэдэп, ащ ахъщэшхо пэлэхъэ. Мы про-ектыр цылэныгъэм щыпхыры-щыгъэным фэлорышлэшт биз-нес-план предприятием зэхигъэуцоным фэхъазыр. Ау сыд фэдэу хъугъэми, республикэм и Правительствэ Iэпылэгъу кыфамыхъоу ар зэшлохыгъэ хъу-ным кыныгъохэр кыпыкы-щтых.

Бизнесым нэмыклэу шлушлэ Iофтхьабзэхэм, цыфхэм ишлуа-гъэ аригъэклиным Нэтхэ Пшы-мафэ пыл. Еджаплэхэм, сымэджэхэм, социальнэ уч-реждениехэм, спортсменхэм ахъщэ Iэпылэгъу араты. Джащ фэдэу бюджет зэфэшъафхэм хэбзэлэхьэр арегъахъэх. Тэху-тэмыкье районым хэхъоныгъэу ышыхэрэм илахъ ахэлъхъэ.

къэралхэм ащызэхашэрэ къгъэлъэгъонхэм тахэлажэ, тищы-клагъэу тлэгъурэр ахэми кыахэтэхы, — ело пашэм.

Хэбзэгъэуцугъэу щылэм диштэу Советскэ Союзым илъэхъан зэлъашлэщтыгъэ сатыу тамыгъэу «Крот» зыфиорэр предприятием ыщэфыжыгъагъ. Джы непэ ар ыгъэфедэн амал ил. Ащ ишлуагъэклэ, Урысыем ит химическэ компание анахъ инхэм мы тамыгъэр агъэфедэнымклэ лиценzie араты. Ащ нэмыклэу тамыгъэхэу «Блитц», «Нега», «Прогресс» зыфилохэрэр ежъ зэриемклэ регистрации ышылгъэх.

— Кыдэдгъэклирэм ипро-цент 35-рэ фэдизыр Урысы-ем ишъолъырыбэхэм арыт ту-чан зэхэтхэу «Магнит» зыфи-лорэмэ ащылутэгъэкли. Мыщ

Гъэхъагъэхэр ышыхъэзэ ыпэклэ лъэклиуатэ

Пшъэдэклижьэу ыхьырэмклэ гъунэпкэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «СМУ-Кап-строй» зыфиорэм 2001-рэ илъэсым кышегъэжыагъэу Тэхутэмыкье рай-оным Iоф щешлэ. Адыгеим ыкли Крас-нодар краим бэу зэтет унэхэр, псэ-уальэхэр ащешых. Псэолъэшлын-ым ылыныкыоклэ республикэм ит фирмэ анахъ инхэм ясатыр хэт.

Предприятием игенеральнэ пашэ игуадзэу ДзэлI Аскэр кызырэтилиуа-гъэмклэ, Урысыем ыкли Iэклиб къэ-ралхэм арыт компаниехэм «СМУ-Кап-

строй» зэпхыны-гъэ адыриI. Джащ фэдэу зэлухыгъэ лахъэхэлъ обще-ствэу «Кубаньэнер-го», зэфэшлыгъэ лахъэхэлъ обществэхэу «ИСК «Союз-Сети» ыкли «Коксохиммонтаж», зэлухы-гъэ лахъэхэлъ обществэхэу «Метро Кэш энд Керри», «ТК «Московский — Новая Адыгея», «Ренкапстрой» зыфилохэрэм апае псэуальэхэр ешых. Ащклэ ищыклэгъэ оборудованиери, тех-

никэри Iэклэлъых. Мы аужырэ илъэсхэм ышылгъэхэм ащыщых поселкэу Яблонев-скэмклэ 10-у зэтет унищыр, кыалэу Краснодарклэ 22-у зэтет уни 2-р, нэмыклэ проектэу зэшлуихырэ маклэп.

Псэолъэшлын-ым нэмыклэу, унэхэм игъэклиотыгъэ гъэцэкляжыныхэр яшы-

лэгъэным, инженернэ системэхэм, псырыкыуаплэхэм ягъэпсын, нэмыклэ Iофшлэнхэр предприятием егъэцэклэх.

— «СМУ-Капстрой» Iофшлэклиу 150-рэ фэдиз Iут. Ахэм ялэжыапклэ игъом ятэты, социальнэу ухъумэгъэнхэм тыналэ тетэгъэты, тэгъашхэх. Автопарк, базэхэр, машинэхэр зыщатхьакыхэрэ чыплэхэр, нэмыклэ псэуальэхэр тилэх. Пшъэрыл шъхьалэу зыфэдгъэуцужырэ зы — фэлэ-фашлэу дгъэцэклэхэрэр шэпхъэшлэхэм адиштэнхэр, псэуальэр зыфэтшыгъэ цыфхэр кызырэтщыгугъы-хэрэр къэдгъэшъыпкыжыныр ары, — ело предприятием финансхэмклэ ипашэу Елена Сколецкаям.

«СМУ-Капстрой» хэхъоныгъэхэр илэхэу ыпэклэ лъэклиуатэ, псэуальэу ышыхэрэм, ыгъэцэкляжыныхэрэм япчъагъэ илъэс къэс нахьыбэ мэхъу, ащ даклоу бюджетым ригъэхьэрэ хэбзэлэхьэхэми ахэхъо.

Сурэтым итыр: **ДзэлI Аскэр.**

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихы-гъэх.

Шэмбэт мафэм Рыфабгъо ипсыкьечъэххэм адыгэ къуаеи и Мафэ ащыкыуагъ. Ащ кыдыхэлытагъэу хьалыжъом ишынккэ зэнэкьокъу зэхашъагъ. Зэфэшлыгъэ Iахъзэхэлъ обществэу «Руфа-Тур» зыфилорэр, мэкью-мэщымккэ, экономикэ хэхьоныгъэмккэ ыккы сатыумккэ АР-м иминистерствэхэр, зеклономккэ ыккы зыгъэпсэфыплэхэмккэ АР-м и Комитет ащ клэщакло фэхьугъэх.

«Ащэмэзыр».

Жюрим кырахылылагъэхэм уасэ афэшлы.

Зеклохэм апае хьалыжъо-хэр агъэхъазырыгъэх.

Зэрэхабзэу, мэфэклым цыф бэ дэдэ кыуыгъоигъ, адыгэ шхыныгъохэм ямызакъоу, адыгэмэ ятарихъ, якультурэ, яшэн-хабзэхэм язы мафэу ар хьугъэ.

Адыгеим ирайонхэм къарыкыгъэ пщэрыхъакло 30 фэдизмэ лъэныккэ зэфэшхъафхэмккэ заушэтын амал яагъ. Кыыхахыгъэм елытыгъ ашын фэагъэри: «Нанэ ихьалыжъу», «Мэфэккы хьалыжъу», «Къэзыгъэзэжыгъэ хьалыжъу», «Бысымгуащэм ихьалыжъу», «Цыфхэр жьугъэу зыгъашхэрэмккэ», «Товаришъэ анахъ дэгъу» зыфилорэр.

Къыхэгъэщыгъэн фае пстэуми дэгъу дэдэу зыкызырагъэхъазырыгъэр. Зэнэкьокъур рамыгъажъэзи ар нэрылэгъугъ —

хьу тхылхэр, зэккэми анахыбэу, 5 хьухэу, къэзылэжыгъэхэр ахэр ары.

Мэфэклымккэ клэу хьугъэр зэнэкьокъум клэлаклэхэри зэрэ-

тагъ Красногвардейскэ районым кыкыгъэ Хъао Аминэт ыгъэжъагъэр. Тэхьутэмьккэе районым илыккы Гунэе Светлана «Бысымгуащэм ихьалыжъу» зыфилорэмккэ теклоныгъэ кыдыхыгъ. «Къэзыгъэзэжыгъэ хьалыжъор» анахъ дэгъоу кызыдэхьугъэр Косовэ кыкыжыгъэ Батыр Мухерэм. «Цыфхэр жьугъэу зыгъашхэрэмккэ» Красногвардейскэ районым кыкыгъэ Нэтао Сату къахэщыгъ.

Хэушъхъафыкыгъэ шлухъаф-

апэрэу тишъолпыр къэкыуагъэх ыккы ягопэ дэдэ хьугъэ мыщ фэдэ мэфэклым хэлэжъэнхэ амал кызырафыккыгъэр.

Тишхынхэм ялэшлугъэ зэрауплэккыгъэм имызакъоу, титарихъ щыц пычыгъохэми ахэм

Мыекъопэ гуманитар-техническэ колледжым илыккыохэр.

зэккэми яланэхэр шыгъэхэу, ягукъэккэ, ялэпэлэсэнныгъэ ялытыгъэу зылыгъагъэх. Шэуджэн районым илыккыохэм кызыдикыгъэхэр амыгъэгъуащэу районым ыцлэ хьалыжъо гъэжъагъэхэмккэ ланэм «кытыратхагъ», лъэпкы шхыныгъо зэфэшхъафхэмккэ ар байгъэ. Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым кыкыгъэхэм ялэнэ шыгъэ шхыныгъо земылэужыгъохэм кызырагъэбаигъэм имызакъоу, шлэныгъэ къэкыуаплэхэмккы ушъэгъагъэ — тхылхэу лъэпкы шхыныгъохэм афэгъэхыгъэхэр, тарихым ухэзыщэхэрэр ащ щызэхэугъоэгъагъэх. Апшэрэ еджаплэр шлэныгъэм иккыуаплэу зэрэщытыр ахэм ащыгъушагъэп. Тэхьутэмьккэе районым кыкыгъэхэр яздегъэштэныгъэрэ язэныбджэгъуныгъэрэккэ къахэщыгъэх, мы лъэныккыохэр гъэхъагъэхэм язы къэккыплэшлэу зэрэщытыри къагъэлэгъуагъ — щыт-

хэлэжъагъэхэр ары. Ахэр Мыекъопэ гуманитар-техническэ колледжым кыкыгъэх. Шъауккэ Бислэн кыгъэжъэгъэ хьалыжъор жюрим хэтхэм лъэшэу агурыхыгъ ыккы «Мэфэккы хьалыжъу» зыфилорэ лъэныккыохэмккэ ащ апэрэ чыплэр фагъэшъошагъ.

«Нанэ ихьалыжъу» зыфилорэ лъэныккыохэмккэ анахъ дэгъоу алы-

тынэу партиеу «Яблоко» зыфилорэм ишъолпыр къутамэ ыгъэнэфагъэр — Анталием мэфэи 10-рэ къэтынымккэ сертификатыр — Мыекъуапэ щыц Абредж Эммэ фагъэшъошагъ.

Къыхэгъэщыгъэн фае, жюрим хэтхэм анэмьккэу, мэфэклым къэккыплэгъэ пстэуми хьалыжъо гъэжъэгъаклэхэм уасэ афашын амал яагъ — къагъажъэрэр хьаклэхэми афагощыщыгъ.

Москва кыкыгъэ зеккы купы а мафэм кыырихылылагъ. Ахэм кызырауагъэмккэ,

ягугъу кышлыгъ.

Адыгэ Лъэпкы театрем иактёрхэу Нэхэе Адамрэ Ардэнэ Фатимэрэ Iофтхъабзэр дахэу

нэлуасэ зафашын амал яагъ — археологэу Тэу Аслъан клэу ащ хищэгъэх, шхын Iэшлум шлуагъу пылым, къуаеи епхыгъэ таурыхъэу щылэхэм

Зеклохэм якъещэлэнккэ фэдэ мэфэккы хьалыжъо кызырагъэхэм шъэ хэлъэп. Гум ыхьырэ шхынымрэ чыюпсым идэхагъэрэ цыфхэр зылащэх, лъэпкыу а чыплэхэм ащыпсэурэм итарихъ, икультурэ ашлэу, уасэ фашлы зыхьуккэ, къэккыплэщтыр джыри нахьыбэжъ. Мы мафэм пстэуми зэхыхыгъэр ыккы альэгъугъэр хьалыжъом игъусэу «Гъомылэ» афэхьугъ.

МЭШЛЭКЪО Саид.

Сурэтхэр зэхыхьэм кышчытырахыгъэх.

Тэхьутэмьккэе районым икуп.

Зытехуьхьэрэ къэшлэгъуаеу хульфыгъэхэм жыгъом зызыфагъазэрэм нахьыбэрэ бзыльфыгъэхэм, шүлэгъуныгъэм атегушылэхэу зэхэпхышт. Яныбжыкылэгъум къяхуьлэгъагъэхэр къалотэжыынхэр яклас. Ары паклошь, бзыльфыгъэ ныбжыкылэ дахэ залъэгуклэ шлэхэу аналэ тырадзэ, хьопсэгъо шъэфхэр агу къыщегъэушых, ащ ишыхьатэу «эх, синыбжыкылэгъур тыдэ къисхыжын!» алоуи къыхэклы. Ауштэу зыклэхуьрэм шъэф хэлъап, ужьыми уклалэми дахэм сыдигъокли нэр плэпехы е уемыхьопсэн пфэлъэкырлэп.

А гурышэхэм сыгу къагъэкыжыгъу урыс усэкло цлэрылоу Александр Пушкиным ятэу Сергей ылогъагъэу къатхыжыгъэу сызэджагъэр. Сыгу лъэшэу рихыгъэти, сиблокнот дэстхагъэу къесэхьаклыш, къэстхыжын слъэкышты: «Мужчина в мои годы (65) вступает в свою зрелость, он только начинает понимать прелести девичей свежести, аромат распускающегося цветка, пленительность девственного чувства. О, эти милые шестнадцатилетние девушки, где вы, где вы? Я готов служить вам, я хочу снова любить вас...» Къэс-лотэшт хуьгъэ-шлагъэм ащ игушылэхэр къегъэшыпкъэжыкы.

Хьанэшхуько Ахьмэт иунэ лыжъ заулэ шызэхэсыгъ, яныбджэгъу къызыхуьгъэ мафэр хагъэунэфыкыштыгъ. Игъэклотыгъэу хагъэунэфыкырэ ныбжъэу шытыгъэп, ау шэны афэхуьгъэу хэти къызыхуьгъэ мафэм зэныбджэгъу хэр зэлуклэштыгъэх. Ильэс тлоклишхэр пшырэр къызызымынэкыгъэ ахэтыгъэп. Яныбджэгъу къызыхуьгъэ мафэм пае фэгъушлонхэр яушъхьагъуми, нэмыклэу зэфэзышэхэрэри шылагъ.

Клымафэм иаужырэ мазэми итыр, ыпэклэ блэкыгъэ клымэфэ мазэхэм алэкклэыгъэр къыригъэхьакыжыкырэм фэдэу ос хьотыр шагум шызэрихьэ-штыгъ, чьылами зыкыгъэпытагъэу плэ унэм ипщэинэу уфэмыеу зыфалорэм ехышхуьрэу чьылэшхуагъ. Ар клымафэм иаужырэ мазэ зэришэныр арын фае февралым адыгэхэр мэзаеклэ зыкле-джагъэхэр. Чьыер зимэклэ лыжъхэм клымэфэ чэщ кыхьэр зыдахьыжын ашлэрэп, къэбархэр къэзлуатэхэу унэ фабэ горэм шызэхэсынхэр яклэсагъ.

Къызыхуьгъэ мафэр хэзгъэунэфыкырэ Ахьмэт лыжъ къогъу цыкылугъ, ышъхьэ джашьо ыбгъухэмклэ къытенэжыгъэ шъхьацыр фыжыбзагъ, ау ыныбжъ емылтыгыгъэу джыри теплъэшлу илагъ, ынэгъушъхьэхэм зэлъэгъэ хьатэ афэхуьгагъэп, лэж-лъэжыгъ. Сыдигъокли хабзэ зимэфэклым гушылэ дэхабэ фалогъ. Ахьмэт иныбджэгъухэрэ шытхуьм шъхьасыгъэхэп. Псауныгъэ пытэ илэнэу, бэгъашлэ хуьнэу, гушлуагъо бэу къыдэхуьнэу ралуалэзэ, «псы фыжъ» бжъэ зытлущ раклыхыгъ. Алахьэмклэ шыкур, ар зиамал къымыхьыжырэ зэрихьылэгъэ ныбджэгъухэм ахэтыгъэоп. Бжъэм кьехьохуьрэ пэпч анахьэу клигъэтхыштыгъэр яныбджэгъу ыныбжъ илъэсишъэм нэсыныш, джы фэдэу къызыхуьгъэ мафэр зэдыхагъэунэфыкынынэу ары. Ащклэ Ахьмэт фэлъалохэ фэдэми, ежъхэри зыфэлъэложыштыгъэх.

Лыжъхэм бэу ящыклагъа, бжъэ зытлущ залэтым гушылэным хильэсагъэх, хэгъэгу логъэми, къоджэ къэбархэми анэсыгъэх, яныбджэгъухэу дунаим ехыжыгъэхэри агу къагъэкыжыгъэх, мэкклэ-маклэзэ клэлэ-пшъэшэ зэфыштыкылэхэми арыгушылэхэу рагъэжыагъ. Ащ къежъаплэу фэхуьгъэр идэхагъэклэ цлэрылоу хуьгъэу къуаджэм дэс пшъашэу Зар, Цокъэшлэкъо Мэдинэ ипшъаш ары. Сым исурэт зыфалорэм фэдэу, нэр плэпихэу пшъэшэ дэхэ дэд Зарэ. Ар ежъыми зыдышлэжъэу пшъэшэ паг, псэлъыхьоу къыфыкыокырэр бэми, зэ-

рипэсыжырэ джырэклэ къахэмыклэу алошь къуаджэм щырэгушылэх. Лыжъхэм ащыщ горэм пшъашэуэр зэрэшлэдэхэ дэдэр игушылэ къыхэщыгъ:

— Зарэ фэдэ пшъэшэ дахэр зинасып къыхыштыр сыхьатмафэ ежъэшт, ау ар къызыдэхуьштыр сшлэрэп нахь, клалэу зыгу рихыхэрэм зэрипэсыжъ къахэмыклэу ары алорэр.

— Эх, сиклэлэгъур тыдэ къисхыжын нахь, ащ фэдизэу клалэхэр зыфителлэрэ пшъашэуэр сэ мэджуны-

ПЭНЭШЪУ Сэфэр

Дахэм сыдигъуи нэр плэпехы

Рассказ

нэ сшлыштыгъ, — ылауагъ Чэмахьокъо Батыр.

Лыжъхэр Батыр езерэгъэпллыгъэх, ау иклэлэгъур зыфэдагъэм шыгуазэхэти, къылауагъэр хэти шъхьащытхуьжыгъэу филъэгъугъэп. Ары, джыри «тфыу, тфыу, Тхьэм ихьак!» уигъалоу теплъэшлу ил, ау зэклалэм лъэгъупхьэ дэдагъ. Лъэпэлагъу, пллэлу шьуамбгъоу, клэлэ къопцлэ нэгъу луклыхьагъ, ынэхэр мыстхуь ухуьрэгъэхэм яхышхуьхуь шлуцлэбзагъэх, ынапцэхэр мээгъэкыгъэу кырыгъэх, пэкклэ шлуцлэу тетыри къеклуштыгъ. Адыипцлэу шъхьацлужуь тельыгъ. Нэутхэу, кылоштымклэ иджыбэ имылэбэжъэу шытыти, пшъашэхэу зылъэгъухэрэм шлэхэу агу хапклэштыгъ, ашык ышлэпэхэрэри кыыхэкыштыгъэх.

Ахэр къыдиллытэхэи, лыжъ лъэчлабгъоу пхъэчаим фэдэу зэлэхуьраем, Бэшхыкыо Налбий, Батыр дыригъэштагъ:

— Ар сшлэш мэхуь. Пшъашэхэр хэгъэкыри, сызэрэклалэзэ сэри сехуьапсэштыгъ.

— Ары шъхьае, Налбий, анахь клэлэ лъэгъупхьэри угу рихыгъэ пшъашэм лъымылэсышъоуи кыыхэклы, — ылауагъ Батыр. Ащклэ къыригъажыи иныбжыкылэгъум къехуьлагъэр къылотат.

— Апэрэ лъэгъуьгом клалэр делэ ехуьлэным нигъэсэу пшъашэр шлу ылъэгъоу кыыхэклэу алоу зызэхэсхырэм къысыдзэщыгъэп, къызэрэсшышхуьштыгъэр ащ фэдэ хуьн ымылэклэштыгъэу, тхаклохэм ар къаугупшыгъэу, тхылъеджэхэр ятхылъхэм нахь зыфащэнхэм пае ахатхэу ары, ау сшъхьэклэ сызырехьыллэм сшлэш хуьгъэ ащ фэдэ хуьн зэрилъэкыштыр.

Ащыгъум къуаджэм сыдэсыгъ, джыри къэсцэгъагъэп. Тигъунагъу къуаджэу Едыджыхьаблэ ныбджэгъу дэгъу шысилагъ. Аслъанрэ сэрэри институтым тышызэдеджагъэу, ныбджэгъушхо тызэфэхуьгъэу, нэужым тызэлъыкыштыгъ. Ау Аслъан Мыекыуапэ ащэжыи лэнэтлэ дэгъу къыратыгъагъ, сэ клэлэегъаджэу къуаджэм сыкыдэнэгъагъ.

А лъэхьаным, Совет бажэзэм игъом, шышъхьэлу мазэм клэлэегъаджэхэр Мыекыуапэ шаугъойхэти, илъэс еджэгъоу къэблагъэрэм зэрэфэхьазырхэм, шлэгъэн фаехэм атегушылэштыгъэх. Ащ фэдэ зэлуклэм сыкылауагъэу Аслъан сызылоклэм къысшлэнагъ ядэжэ симышэмэ мыхуьнэу. Сэ чэщым сышылэн гухэль силагъэп, пчыхьэ нэс сынэсыжыштэу тынэ зэрэслуагъэр, сымыгъэзэжыымэ зэрэгумэкыштыр фыхэзгъэпсыгъ, ау къедэлунэу фэягъэп.

Сыкызыэриубытыни кыгыотыгъ.

— Сипсэогъу нэлуасэ уфэхуьнба, ащ пае бжъэ зырыз гори зэдэтлэтынба, — ылауагъ.

Ишъыпкъэмэ, хьаумэ исэмэркъэу-мэ сымышлэу синыбджэгъу сепллыгъ. Кышцагъэмэ зэклэмэ апэу макъэ зэригъэлун фаехэм сачышэу зысэллытэжыыти, сшлэш зэрэмыхуьгъэр къысхэщыгъ:

— Ара сыкызыэрэууытынэу ушъхьагъоу къэбгъотыгъэр? Дэгъугъэ ащ

фэдэ хьярклэ уадэжэ сыкыхьанэу хуьгъэмэ, ау ащ фэдэ лыгъэ о тыдэ кыпхын.

— Ащыгъум зи лыгъэ схэмыллыхэу укысэпллыба, — щыгъэ Аслъан. — Ар лыгъэ хуьштымэ, къыосэлэ псэогъу силэ зэрэхуьгъэр.

— Сэ сыхэуни джэгъу пшыгъэ, ара? — джыри сшлэш мыхуьпагъэми, згъэмысэу езгъэжыагъ. — Ара ныбджэгъур зэрэщытын фаер?

— Кысфэгъэгъу, синыбджэгъужь, — Аслъан зызэриухыжын кыгыотыгъ. — Ошлэ-дэмылэнуэ къэсцагъэти, макъэ кыозгъэлунэу хуьгъэп.

Ащ фэдэ къызэрэхэкырэу къызгурэлэми, ихьар сыхиныныр къыстемфэщтыгъэу слуи сыгу зэрэхэкырэу езгъэшлагъ. Ау синыбджэгъу ащ фэдэ хьяр къехуьлагъэу, зызгъэгусэу ыдэжэ сымыкылоныр къезгъэкылугъэп. Иунэ тынэси бзыльфыгъэ ныбжыкылэ дахэр къытпэгъокыфи сшлэш хуьгъэп синыбджэгъу ихьар сыхиныгъэныр.

Сызтеплъагъэм сыкымыушхуьхьагъэмэ, къысэхуьлагъэр къэсшлэн слъэкырэп, апэрэ лъэгъуьгом лъэшэу сыгу рихыгъ. Бзыльфыгъэ дахэ мэхьоу алауагъ пае ащ фэдэ дэдэ слъэгъугъэп. Хэпхыни хэплъхьани шымылэу ыпкыкли ынэгъуки зэклужъэу зэхэлъэу дэхэ дэдагъ. Ыныбжыи зи арыгъахэп, илъэс пшыкылум нэсыганэмысыгъа плонэу шытыгъ, Аслъан нахь илъэс залэклэ нахьыклагъ. Зыгорэклэ сышыгъыным, синыбджэгъу ипсэогъу сехьопсэным ифитыныгъэ зэрэсимиылар зыдэсэшлэжыыми, зэклэм нэцлэ шъэфыр сыгу кышыштыгъ. Сэр-сэрэу зэсложыгъэ: «Насыпышлэоба мыщ фэдэ бзыльфыгъэ ныбжыкылэ дэхэ дэдэр зипсэогъу хуьлфыгъэр!»

— Нэфсэт, нэлуасэ зыфэшл, мыр анахь ныбджэгъу блогъэу силэмэ ащыщ, ыцлэр Батыр, — Аслъан ишъуз ыпашъхьэ сыригъэуцагъ.

Зэклэм сшъхьэ къеуагъ: «Сыдэуи цлэ даха илэри!» Аслъан сцлэ кыло-гъахэти, къыклэсымылотыкыжъэу слэ фэсцэигъ. Ежъ ыцлэ зэхэсхыгъахэми, ащ пае кымыгъанэу «Нэфсэт» ылуи ылапэ къысфизэигъ. Лъэшэу сыгу зэрэрихыгъэм сыдихьыхи кызылупхьотыгъ:

— Узэрэдахэм фэд, пцли дэхэ дэд! Нэфсэт укыти ынаплэхэр ригъэпллыхыгъэх. Ылэ зыкыкыудыкыжыкыар ары зыкызысшлэжыгъэр, стлупшыжын фаеу башэрэ зэрэссыгыгъэр.

Бзыльфыгъэм ланэ кытфызэлуйхыгъ. Ушхэштмэ, уешьощтмэ ащ фэдэ Тхьэм мафэ къэс кыулет. Псэогъу зэфэ-

хуьгъэ ныбжыкылитлур насыпышлэ хуьнхэу еслуали, апэрэ бжъэр зэдэтлэтыгъэ. Нэфсэт кытхэмытлысхьэхэштэу ылауагъэми, Аслъан шлокыгъэп, илэ госэу ланэм пэсыгъ. Сшхи сызашуьи сцагэ дахэщытыгъэп, сэлэоба сыкымыушхуьхьагъэмэ фэдэ слъэгъугъэп, сынэ тесымыхуь синыбджэгъу ипсэогъу сепллы зэпытыгъэкли хьау силагъэп. Ары шъхьае, илэ шысэу а дэдэр сшлэныр къызэрэмыкылар зыдэсэшлэжъэу сызфэсакыжыштыгъ. Арэу щытми, загъорэ сыфыремыплъэкыныр сфэлъэкыштыгъэп. Тинэплэгъу зышызэтефэрэм Нэфсэт ышъхьэ риуфэхыштыгъ.

Апэрэ лъэгъуьгом гуьгу сыхидзагъ. Чэщи мафи сыгу имыклэу къыздесхьакыштыгъ. Сыкломэ, ныбжыкыоу къыздеклоклэштыгъ, плэм секлужьмэ, сынаплэ зэрэзэтеслэхьэу бзыльфыгъэ ишыгъэ дахэу, ынэ нагъохэм гушлопсыр къаклыхэу, ылушлэ шэпллыхэу джыри сабыиго-лэшлугъэр члэзымынагъэхэм хьопсагом сыкыфагъэуцэу сапашъхьэ кыиуцощтыгъ. Ымэкъэ шъабэ жьы маклэу пклэшэхэр зыгъэлүшъэшъагъэм фэдэр зэхэсэхэу къысшышхуьштыгъ. Чьыем сызылуичырэми сипкыхьэхэм ахэтыгъ...

— Ащыгъум, Батыр, а бзыльфыгъэ ныбжыкылар делэ уехуьлэным унигъэсэу угу хэпклэгагъэба, — ылауагъ Алкъэс, лыжъ лъэчлэбгъо нэгъу хуьраем, ыгу ихьыкыгъэр лупклэу, гучлэм кынынэсуу къызэрилуатэрэ ыгъэшлагъэзэ. — Сыохуьапсэ, насыпышлуагъэба ащ фэдизэу угу итысхьагъэу зыгорэ шлу плъэгъуныр. Адэ сыдэу джынэс ащ игуьгу къэпшлэу зэхэтымыхыгъа?

— Къэбарэу къезгъэжыагъэр къэсыухымэ ар зыклэсыушъэфыгъэр къэпшлэшт, — ылауагъ Батыр.

— Сыда, Алкъэс, о уипсэогъу шлу умылэгъоу къэпцэгъагъа? — къэупчлагъ Ахьмэт. — Иныбжыкылэгъум Саныети боу дэхагъэ.

— Лэягъэу сфэлэшхуьнэп, сыгу рыхыштыгъэмэ къэсшэныгъа, ау сыушъэфынэп, Батыр джы къызэрилуагъэм фэдэу сишъхьэгъуси нэмыкли сэ зыкли лъэшэу шлу слъэгъугъэп.

— Ары, джаш фэдизклэ апэрэ лъэгъуьгом синыбджэгъу псэогъу фэхуьгъэр бамыклэу сыгу хэпклэгагъа, — Батыр игушылэ кыпидзэжыкыгъ. — Ар зыфэзгъэгъужьын сымылэклэу сэр-сэрэу сызэгъиштыгъ: «Сыда сызшыгъырэ? Бзыльфыгъэм лы ил, анахь ныбджэгъу блогъэу силэм ишъхьэгъус. Кызгурылон фаеба ащ ипсэогъу сенэцлэным ифитыныгъэ зэрэсимиылар, ар зэрэкъэрарынчъагъэр. Чэщ сышышхуьга а зы нэбгырэ, нэмыклэ бзыльфыгъэ шылэжъа? Пшъэшэ дахэу шылэр бэдэд. Сыклэлэ-зыкъэмыщ. Сылащэп, сылащэп, сынэшоп зэралоу, сэри синасып зыхэлъыр згъотын.

— Ары, уиныбжыкылэгъум боу улъэгъупхьагъ, апэу ланэ зыфэлпшырэ пшъашэр къачъэзэ къыбдэклоштыгъ, — Ахьмэти Батыр дыригъэштагъ.

— Ау ахэми ашлуагъэ къэклэуагъэп, — Батыр игушылэ лыгъэклотагъ. — Сыд сылауагъэу, сшлагъэкли Нэфсэт сыгу изгъэкын слъэкыштыгъэп. Пытэу сыгу исыуытагъ сышломынэпагъэмэ Мыекыуапэ сымыкылонэу, сыкылауагъэми синыбджэгъу зыфэсымыгъэхьынэу. Нэфсэт сымылэгъужы хуьмэ, нахь шлэхэу сшыгъупшэжыным сышыгъугъыгъ, ау ащи кыкыгъэу шылэп. Инэплэгъу сызэрэклэхьопсырэм сигъэгупсэфыштыгъэп. Сыд сиушъхьагъуми Мыекыуапэ нахьыбэрэ сыклоу къэсыублагъ. Ары лэпч Аслъан нэмыклэ бысым сшлымэ гукъэошхо шышхуьштэу къызэрэсшлэгагъэр тельхьаплэ сшлэзэ, иунэ симыхьэу кыыхэзгъэкыштыгъэп.

(Джыри кыкылэжыкыштыгъ).

Агъэпщынэрэ бзылъфыгъэхэм ясурэтхэр...

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ сурэтышлэу Виталий Баркиным исэнэхьаткIэ Iоф зишлэрэр илъэс 45-рэ хъугъэ. Урысыем ишъолъырхэм, США-м, Венгрием, Болгарием итворчествэ ехьыллэгъэ къэгъэлъэгъонхэр ащызехищагъэх. Сурэтэу ышыхэрэмкIэ цыфхэм агурыло, цылэныгъэм шлуагъэ къыщыхы шлоигъу.

— Зы сурэтым къыщыплотэн плъэкIыштыр макIэп, — еIо Виталий Баркиным. — Узыхэт уахтэм гупшысэу уигъэшлэрэр тхьапэм ебгъэклуным фэшI апэу гум къыхьагъэр умыгъэфедэу къыхэкIы.

ИлъэсыбэкIэ узэкIэлэбжэмэ, Виталий Баркинынр пшыныж зытыралъхьэгъэ бзылъфыгъэхэу хьапсым дэхэм адэжэ кIуагъэ. Къыпэблэгъэ пшъашъэу хьапс зытыралъхьагъэм IукIэныр, шъхьэихыгъэу дэгущыIэныр къехьылъэкIыгъ. Искусствэм упылъ зыхьукIэ, плъэгъурэмрэ зэхэпхырэмрэ ор-орэу уасэ афэшлэу, хэкIыплэмэ уалъыхъоу къыхэкIы. «Агъэпщынэрэ бзылъфыгъэхэр пыдзы ашIыгъэхэ? Унагъо ялэба? Сабый зыплу зышлоигъохэр ахэт-ба?» зыфэпIощт гупшысэхэм сурэтышлэр зэлъакулъгъ.

Хьапсым ипашэхэм В. Баркинынр адэгущыIагъ, ялъэлугъ, ау агъэпщынэрэ бзылъфыгъэхэм ясурэтхэр ышынэу фитыныгъэ

къыратыгъэп. Илъэсхэр псынклэу кIуагъэх, илэпэлэсэныгъэ хигъэхьагъэу В. Баркиным цыфхэм къыралокIы. Литературэм, спортым, космосым апыщагъэхэм ясурэтхэр ышыхэу фежъагъ.

ТхакIохэу Василий Беловымрэ Валентин Распутинымрэ, космонавтэу Герман Титовым, дунаим самбэмкIэ гъогогъу пшыкIуэ ичемпионэу, щытхьуцIэхэр къызыфаусыгъэу Хьасанэкъо Мурат, Олимпиадэ джэгунхэм дышъэ медалыр къащызыхьыгъэ Сергей Алифиренкэм, нэмыкIхэм ясурэтхэр ышыхэу. Живописымрэ графикэмрэ итворчествэ чIыплэшхо щырялэ хъугъэ.

Краснодар краим ихудожественнэ музееу Ф. Коваленкэм ыцIэкIэ щытым, КъокIыплэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкIэ я Къэралыгъо музееу Мыекъуапэ дэтым, Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ исурэт къэгъэлъэгъуапIэ, IэкIыб хэгъэгухэм, нэмыкIхэм

яфондхэм В. Баркиным исурэтхэр ачIэлъых.

Къэралыгъо художественнэ институтэу В. Суриковым ыцIэкIэ щытым щеджэзэ, Виталий мурадэу илагъэхэр щыгъупшагъэхэп. Моска дэс цыф цIэрыломэ зэралукIэрэм рыгушхоштыгъ. Псэ зыпыт эздэгущыIэгъухэм студентыр аплуштыгъ. Щылэныгъэм зыкыб-щигъотыным фэшI В. Баркиным гъогоу къыкIугъэр зэфихьысыжъэу, къыдэмыхъугъэм къыфигъэзэжъэу мафэхэр къекIлх.

Хьапсым зырагъэблагъэм

2011-рэ илъэсым, мэлъыпфэгъу мазэм Виталий Баркинынр пшысэ дахэм хэфагъэм фэдагъ. Пшыныж языгъэхьырэ федеральнэ къулыкъум Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышлэпIэ сурэтышлэр рагъэблэгъагъ. Хьапс зытыралъхьэгъэ бзылъфыгъэхэр живописым нахьышлоу щигъэгъозэнхэу къелъэлугъэх. Егъэджен зэхэхьэхэр афызэхичэн ылъэкIыштыгъэ къеупчIыгъэх.

— Джэуап пашэхэм ястыжы зэхъум сыщыштыгъэ сIагъэп. Илъэс пчъагъэм сызыкIэлъэлугъэу сэ къыздэмыхъугъэ IофшIэным сыфагъэзэагъ, — щхьизэ къелуатэ Виталий Баркиным. — Ау бзылъфыгъэхэм ясурэтхэр сшIынхэу сызыфежъэм сызэмыжэгъэ упчIэхэм «сашIонагъ».

Хьапсым чIэс бзылъфыгъэу сабыйхэр зилэм ынэгъу уклэп-лэзэ исурэт пшыныр Iоф къызэрыкIоп. Унагъо ихьанэу зызыгъэхьазырыгъэ пшъашъэу къыныгъохэм ахафи пшыныж зытыралъхьагъэм ыпашъхьэу ушысэу исурэт дахэу фэлшыныр сыдым къыщэбгъэжъэщта?

Гъогогъуи 2 — 3 хьапсым чIэ-фэгъэ бзылъфыгъэм уисурэткIэ уеушъыиштыгъ? Хьапсым щэгъэ-пщынагъ, ау дэкIыжынынэу бзылъфыгъэр фаеп. Шъхьафитэу щылэныгъэм щыпсэун ымыл-лъэкIыштыгъэу къыщэхъу. Унэ илэп, IофшIэн ыгъотыштыгъэу гугъэрэп...

Пшъэшъэ ныхъжыкIэхэм, бзылъфыгъэхэм ясурэтхэр ышыхэзэ, ящылэныгъэ искусствэм ыбзэкIэ къафелуатэ. ИныбжыкIэгъум зыфэдагъэр исурэткIэ къышлэжы шлоигъоу бзылъфыгъэр В. Баркиным къелъэлугъэу исурэт ышынэу.

Хьапсым щэгъэклорэ илъэсхэр ящылэныгъэ къызэрэхэнэжы-щтыр тшIэрэп. Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей В. Баркиным исурэтхэу къыщагъэлъа-гъохэрэм щылэныгъэм куоу уащэ. ФСИН-м Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышлэпIэ ипашэ илэнатIэ зыгъэцакIэгъоу Виталий Климовым, пресс-къулыкъум ипашэу Надежда Суховаям, АР-м и Лъэпкъ музей идиректорэу Джыгунэ Фатимэ, Адыгеим изаслуженнэ артистэу Виктор Марковым, ФСИН-м и ГъэлорышлэпIэ икъулыкъушIэ ныхъжыкIэхэм къызэралугъэу, агъэпщынэрэ бзылъфыгъэ пэпчъ угу егъунэу щыт. Сыд пIоми, ахэр бзылъфыгъэх, цыфым ищылэныгъэ лъагъэклотэ-ныр япшэрылъ. В. Баркинынр исурэтхэмкIэ бзылъфыгъэхэр къыгъэгущыIэхэу елътэ. Культурэм и Илъэс шлукIэ зыгу къинэжыгъэхэм пшыныж зытыралъхьэгъэ бзылъфыгъэхэр ащыщых.

Сурэтхэм арытхэр: Виталий Баркинынр, Виталий Климовыр, Надежда Суховаяр Лъэпкъ му-зеим гущыIэгъу щызэфэхъу-гъэх; сурэтхэм яплъы.

ФУТБОЛ. ДУНАИМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Мэкьюогъум и 12-м аублэ

Дунаим футболымкIэ изэнэкъокъу мэкьюогъум и 12-м Бразилием щаублэ. Пхъэдзым къызэригъэлъэгъуагъэм тетэу, командэхэр купи 8-мэ ахэтых. Пэшлорыгъэш зэлукIэгъухэм теклоньгъэр къащыдэзыыхэрэр лъыкIотэщтых, медальхэм афэбэнэщтых.

Босния 7
США
Португалия
Германия
Гана 8
Алжир
Къыблэ Кореер
Бельгия
Урысыер
Мазэм къыкIоцI зэ-нэкъокъур Бразили-ем щыкIощт.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбий.

1
Бразилия
Хорватия
Камерун
Мексика

3
Япония
Колумбия
Кот-Д Ивуар
Греция

5
Эквадор
Гондурас
Швейцария
Франция

2
Чили
Австралия
Испания
Голландия

4
Коста-Рика
Уругвай
Англия
Италия

6
Иран
Аргентина
Нигерия

Зэхэзыхагъэр
ыкIи къыдэзы-
гъэкIырэр:
Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
IофхэмкIэ, IэкIыб
къэралхэм ащы-
псэурэ тилъэп-
къэгъухэм адыряIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыхэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьаIэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыж зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыплэ гъэлоры-
шлэпIэ, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4000
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1739

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор
шъхьаIэр
Дэргэ Тимур

Редактор
шъхьаIэм
иапэрэ гуадзэр
МэщIэкъо
Саид

ПшъэдэкIыж
зыхьырэ
секретарыр
НэпшIэкъуй
Заур